
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

העולם הנעלם באסלאם - 24807

תאריך עדכון אחרון 23-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע הדתות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: אנגלית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): האנליס קולוסקה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: hannelies.koloska@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: upon appointment

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס הזה בוחן את מושג ה"ע"יב" (הנסתר) ואת חשיבותו באמונה, בפרקטיקה ובמחשבה האסלאמית. המושג "ע"יב" מתייחס למה שמוסתר, בלתי נראה או בלתי נגיש לעין, וכולל מגוון תופעות חשובות בחיי היומיום של מוסלמים. תחום הנסתר (עאלם אל-ע"יב) כולל בתוכו גם חלקים של המציאות שאינם נראים לעין, וגם תופעות שלפי טבען אינן ניתנות לתפיסה (כגון אלוהים, גן עדן, העבר או העתיד). האמונה בע"יב היא חלק מרכזי באמונה המוסלמית ומשחקת תפקיד ביחס לידע והתגלות, חלומות וחזיונות, וכן ביחס לכוחות של ג'ינים (מעין שדים), מלאכים, כישוף או עין הרע. הנסתר מלא בכוח ובפוטנציאל, אך הפיתוי של התחומים הנסתרים גם עלול להיות מטריד, בעייתי ואפילו מסוכן. נבחן כיצד הע"יב מהווה יסוד בתיאולוגיה, בפילוסופיה, במיסטיקה ובפרקטיקות האסלאמיות.

מטרות הקורס:

להכיר לסטודנטים את מושג המפתח "ע"יב" בתיאולוגיה האסלאמית ובאמונות מוסלמיות. לספק לסטודנטים סקירה של התפתחות מושג ה"ע"יב" באפיסטמולוגיות שונות דרך לימוד מקורות ראשוניים. לחבר בין לימוד טקסטואלי לבין פרקטיקות מוסלמיות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבין את תפקיד היסוד של הע"יב בתיאולוגיה האסלאמית ואת הקשר שלו לדוקטרינות אסלאמיות מרכזיות אחרות (כגון אמונה במלאכים, חיים לאחר המוות, טבע האל).
לנתח את הוויכוחים הפילוסופיים והתיאולוגיים סביב נושא הע"יב.
לחקור את תפקיד החוויה המיסטית באסלאם כחלק חשוב מהפרקטיקה הדתית והתיאולוגיה האסלאמית.
לדון בפרקטיקות ואמונות הקשורות לנסתר בתרבויות מוסלמיות.
לעסוק באופן ביקורתי בטקסטים אסלאמיים ראשוניים ובמחקר משני כדי לפתח הבנה מעמיקה של איך נתפס ומתייחסים לע"יב במסורות אסלאמיות שונות

דרישות נוכחות (%) :

100, במקרה של היעדרות מהשיעור יש להודיע למורה (עד 2 פעמים)

שיטת ההוראה בקורס: בקורס נלמד בקבוצות / זוגות או למידה יחידנית
למידה אינטראקטיבית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
יסודות כתבי

הקודש: ע"י בקוראן ובחדית'
יסודות כתבי הקודש: יכולות חושיות אנושיות והגבלות לגישה לע"י בקוראן ובחדית'
תיאולוגיה ופילוסופיה: הע"י המוחלט והע"י היחסי
תיאולוגיה ופילוסופיה: התבונה וההתגלות – הגישה לידע על הנסתר
חווייה מיסטית: גישה לנסתר
פרקטיקות:
חלומות וחזיונות
מלאכים וג'ינים
ריפוי

חומר חובה לקריאה:

MacDonald, D.B., & Gardet, L. (2012). *al-Ghayb*. In P. Bearman (ed.), *Encyclopaedia of Islam New Edition Online* (EI-2 English). Brill.
https://doi.org/10.1163/1573-3912_islam_COM_0231
Bar-Asher, M. M. (2018). *Hidden and the Hidden*. In *Encyclopaedia of the Qur'ān Online*. Brill. https://doi.org/10.1163/1875-3922_q3_EQSIM_00190
Bubandt, Nils ; Rytter, Mikkel ; Suhr, Christian; Dordrecht (2019). "A second look at invisibility: Al-Ghayb, Islam, ethnography," *Contemporary Islam* 13.1, pp.1-16.
Mittermaier, Amira (2019). "The Unknown in the Egyptian Uprising: Towards an Anthropology of Al-Ghayb." *Contemporary Islam* 13.1: 17-31.

חומר לקריאה נוספת:

TBA

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 50 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 25 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 25 %

מידע נוסף / הערות:

This course will be taught in English.
Arabic is an asset. Primary sources will be read in English translation.